Муниципальное казенное общеобразовательное учреждение

«Новобирюзякская СОШ» Кизлярского района»

«Рассмотрена»	«Согласована»	«Утверждена»
Руководитель МО ________Ахмедова З.С. Протокол № 1 от «30» августа 2023 г.	Заместитель директора по УВР ________Воронина Н.Г. от «30» августа 2023 г.	Директор МКОУ «Новобирюзякская СОШ» ________Ханмагомедова П.Д. Приказ № 37 от «01» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

к УМК Х.С.Вакилова др.

на 2023-2024 уч. год

Разработал: учитель родного языка и литературы АхмедоваЗ.С.
Предмет: аварский язык
Класс:3
Всего 34ч, 1ч в неделю.

Рабочая программа учебного курса составлена с учетом следующих нормативно-правовых документов:

- ✓ Закон «Об образовании в РФ» № 273-ФЗ, принят 29 декабря 2012 г. (с изм. и доп. вступ. в силу с 31.03.2015г.)
- ✓ Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 года № 1897 «Об утверждении и действие ФГОС основного общего образования»
- ✓ Учебный план МКОУ «Новобирюзякская СОШ» на 2023-2024 уч. год

3 класс

Курс лъазабун лъугІун хадуб кьолел хІасилал

Напсиял хІасилал:

- школалдехун ва цІалиялдехун бугеб бербалагьи цІикІкІинаби;
- мугІалимасул, цадахъ цІалулел гьалмагъзабазул ва эбел-инсул рахъалъан щвараб къиматги хІисабалде босун, жинца жиндиего къимат кьезе бажари;
- инсанасул напсалъул лъикІаб хасиятги обществоялда гІадамазул гІумруялда, гьезул гьоркьоблъиялда бухьараб рахъ лъалеблъиги бихьизабулел кІвар ва магІна бугел мурадал цере лъей.

Метапредметиял хІасилал:

- рахьдал мацІ гъваридго лъазабиялдалъун сверухъ тІабигІаталда нахъгІунтІи;
- цо сундулниги анализ гьабизеги, гьеб гІаммлъизабизеги, тІелаздебикьизеги, релълъаралда дандекквезеги, гьелъулъ къваригІараб жо балагьизеги, гьеб хисизеги бугеб бажари лъугьин;
- информациялъулаб культураялда бухьарал (ай цІализе, хъвадаризе, цІалул тІехьгун хІалтІизе бугел) бажариял куцай;
- цо сундулниги план гьабизе, гьелда хадуб хал кквезе, гьелъие къимат кьезе, мухІканго мурад лъезе, гъалатІал ритІизаризе бугеб бажари лъугьин;
- мацІалъул бечелъи бичІчІи ва щулияб гьоркьоблъи гьабизе гьелдаса пайда босизе бажари;
- хурхен гьабиялъул батІи-батІиял масъалаби тІуразариялъе гІоло каламалъул ва мацІалъул алатал хІалтІизаризе щвалде щун лъай;

Предметиял хIасилал:

Рахьдал мацIалъул курс лъазабулаго, лъабабилеб классалъул цIалдохъаби ругьунлъула:

- авар мацIалъе хасиятал гьаркьал (хIарпал): хl, гь, кь, къ, ml ва гь. ц., гьединго геминатал ва лабиалиял гьаркьал рихьизарулел хIарпал къосинчIого ритIун рахъизе ва гьел гъорлъ ругел рагIаби, предложениял, гъалатI биччачIого, чвахун цIализе;
- рагIаби, предложениял, 40–50 рагIи бугел текстал, гъалатIал риччачIого, битIун хъвазе;
- рагIул фонетикияб разбор гьабизе: рагIаби слогазде риххизе, ударение бугелги гьечIелги слогал ратIа рахъизе, рагьарал ва рагьукъал хIарпал ратизе, рагIулъ гьезул къадар чIезабизе;
- рагIул гIуцIиялъул разбор гьабизе (кьибил, аслу, суффикс, ахир ратIа рахъи);
- батIи-батIиял каламалъул бутIабазул кьибил цоял рагIаби тIаса рищизе;
- каламалъул бутIаби ва гьезул грамматикиял гIаламатал рихьизаризе;
- предметиял цIаразул гIемерлъул форма лъугьинабизе;
- предметиял цIарал падежазде свериззаризе;
- предметияб цIаралъул жинсалда ва формаялда рекъон прилагательноял жинсазде ва цолъул ва гIемерлъул формаялде хисизе;
- къадаралъул ва иргадул рикIкIенал цоцаздаса ратIа рахъизе ва гьел битIун хъвайзе;
- глаголал заманабазде хисизе;
- текстазулъ синонимал ва антонимал ралагьизе ва хIалтIизаризе (терминал чара гьечIого лъазе кколаро);
- предложениялда жаниб суалаздалъун рагIабазда гьоркьоб бухьен чIезабизе, рагIабазул дандраял ратизе;
- предложениязул синтаксисияб разбор гьабизе (Жидеца бицунеб жоялъул мурадалде ва интонациялде балагьун, предложениязул тайпаби рихьизаризе, бетIерал ва бетIерал гурел членал ратIа рахъизе, суалазул кумекалдалъун гьезда гьоркьоб бухьен чIезабизе, гIадатаб тIибитIараб ва кIиго предложениялдасан гIуцIараб жубараб предложение бихьизабизе);
- предложениялъул интонация цIунизе;
- текст бутIабазде биххизе, магIна бугеб тексталъул бутIа цIияб мухъидаса хъвазе;
- тексталъулъ предложениязда гьоркьоб бухьен чIезабизе;
- темаяда мугъги чIван, текстталъе цIар лъезе, тексталъул аслияб пикру загьир гьабизе;
- рагIабазул дандраялъулъ аслиябги нахъбилълъарабги рагIи батизе;
- киназго цадахъ гIуцIараб планалда рекъон ругьунлъиялъул изложение хъвазе;
- тексталъул тайпа бихьизабизе, ай хабариял, сипатиял ва пикриял текстал цоцаздаса ратIа рахъизе;

- цебекунго хIадурлъиги гьабун, тIабигIаталъухъ халкквеялъул хIакъалъулъ, сюжетияб сураталда тIаса сочинение хъвазе;

- лъилниги, сундулниги хIакъалъулъ сипат-сурат гъорлъе ккезабун, ялъуни жиндирго пикру загьир гьабун, текст гIуцIизе.

Авар мацIалъул курс

КIиабилеб классалда малъараб материал такрар гьаби

МацIалъул ва каламалъул бутIа хIисабалда текст, предложение ва рагIи. Предмет, предметалъул гIаламатал ва предметалъул ишал рихьизарулел рагIаби. Гьаркьал ва хIарпал. Рагьарал ва рагьукъал гьаркьал. Е, ё, ю, я рагьарал хIарпал. Геминатал ва лабиалиял гьаркьал

Предложение. РагIабазул дандрай.

Жидеца бицунеб жоялъул мурадалде балагьун, предложениялъул тайпаби: хабарияб, суалияб ва тIалабияб. Интонациялде балагьун, ахIул предложение. Предложениялъул бетIерал членал: подлежащее, сказуемое ва битIараб дополнение. Предложениялъул бетIерал гурел членал. Предложениялъулъ рагIабазда гьоркьоб бугеб бухьен. ГIадатал тIиритIарал ва тIиритIичIел предложениял. Предложениялъул ахиралда тIанкI, суалияб ва ахIул ишара. ГIадатал ва журарал предложениял. РагIабазул дандрай. РагIабазул дандраязулъ аслиябги нахъбилълъарабги рагIи. РагIабазул дандраязулъ рагIабазда гьоркьоб бугеб бухьен.

Текст.

Текст, тексталъул гIаламатал: тема, аслияб пикру загьир гьаби, цIар лъей.

РагIул гIуцIи.

МагIна гIагарал рагIаби. РагIул магIнаял бутIабазул (кьибилалъул, ахиралъул, аслуялъул ва суффиксалъул) хIакъалъулъ гIаммаб бичIчIи. Ахиразул кумекалдалъун рагIул форма хисиялда ва суффиксазул кумекалдалъун цIиял рагIаби лъугьиналда хадуб хал кквей. Кьибил цоял рагIаби ва цого цо

рагIул формаби (дандекквей). РагIул аслуялъулъ кколел рагьарал ва рагьукъал гьаркьазул хиса-басиял (лъай-хъвай гьаби).

Лексика.
РагIул лексикияб магIна (гIаммаб бичIчIи). ГIемер магIнаялъулал рагIаби. БитIараб ва хъвалсараб магIнаялда рагIаби хIалтIизари. Синонимал. Антонимал.

Каламалъул бутIаби.
Предметияб цIаралъулгун, прилагательноялъулгун, глаголалъулгун, рикIкIеналъулгун, цIарубакIалъулгун, наречиялъулгун гIаммаб лъай-хъвай гьаби.

Предметияб цIар. Предметияб цIаралъул магIна, гьелъие лъолел суалал ва предложениялъулъ гьелъ тIубалеб хъулухъ. Хасал ва гIаммал предметиял цIарал. Хасал предметиял цIаразул бетIералда кIудияб хIарп. Предметияб цIаралъул жинс: чиясул, чIужуялъул ва гьоркьохъеб. Предметияб цIаралъул цолъул ва гIемерлъул форма. ГIицIго цолъул формаялда хIалтIизарулел яги гIицIго гIемерлъул формаялда хIалтIизарулел предметиял цIарал. Предметиял цIарал падежазде свери (асл.п., акт.п., хас.п., кьов.п. ва жинда п.)

Прилагательное. Прилагательноялъул магIна, гьелъие лъолел суалал ва предложениялъулъ гьелъ тIубалеб хъулухъ. Прилагательноялгун предметиял цIарал рухьун рукIин. Цого яги гIага-шагараб магIнаялъулги гIаксаб магIнаялъулги прилагательноял. Прилагательноял-антонимал каламалъулъ хIалтIизари. Прилагательноял жинсазде хиси. Прилагательноял формабазде хиси.

РикIкIен. РикIкIеналъул магIна ва гьелъие лъолел суалал (чан? чанабилеб? чанабилей? чанабилев? чанабилел?). Къадаралъул ва иргадул рикIкIенал ва гьезул битIунхъвай.

Глагол. Глаголалъул магIна, гьелъие лъолел суалал ва предложениялъулъ гьелъ тIубалеб хъулухъ. Жинсиял ва жинсиял гурел глаголал (лъай-хъвай гьаби). Жинсиял глаголал предметияб цIаргун рекъон ккей. Глаголалъул мурадияб форма. Глаголал заманабазде хиси: бачIунеб, гьанже, араб, гIахьалаб заман. Цого яги гIага-шагарал

магIнаялъул глаголалги гIаксаб магIнаялъул глаголалги (синонимал и антонимал). Цо ва гIемер магIнаялъул глаголал. БитIараб ва хъвалсараб магIнаялъул глаголал каламалъулъ хIалтIизари.

Текст. Бухьараб калам цебетIезаби.
Тексталъул (яги каламалъул) тайпабазул гIаммаб бичIчIи: хабарияб текст, сипатияб текст, пикрияб текст. Ишалъулабги художествиябги калам. ЦIалараб текст бутIабазде биххизе ва гьезда цIарал лъезе бажари. Киназго цадахъ яги жинцаго гIуцIараб планалда рекъон, хабарияб изложение хъвай. Сюжет гьечIелги сюжеталъулалги суратаздаса харбал херхине лъай (бицунги хъванги). Жидер расандабазул, тIабигIаталда хадуб халкквеялъул, рекIел-гъеялъул, экскурсиязул, гьудул-гьалмагъзабазул хIакъалъулъ къокъго бицине бажари. Лъилниги, сундулниги хIакъалъулъ сипат-сурат гъорлъе ккезабун, ялъуни жиндирго пикру загьир гьабун, къокъаб сочинение хъвазе лъай. Жиндир ишазул хIакъалъулъ гьитIинабго кагъат хъвазе лъай.

ЛъагIалида жаниб малъараб материал лъазаби. Текст ва предложение. РагIул магIнаял бутIаби. Каламалъул бутIаби.

Берцинго хъвай.

Берцинго хъвазе, хатI куцазе цересел классазда щвараб бажари щула гьаби. Хъвазе захIматал гьитIинал ва кIудиял хIарпазул ва гьезул цолъиязул мисалиял группаби:

I) з, к, ж, в, ч, б, д, у, я, кI, къ, кь, кв;

2) Г, П, Т, Р, З, Е, Ю, У, Д, Ф, К, В, КI, Кь, Къ, Кв;

3) Пп, Чч, Рр, Вв, Ее, Зз, Уу, Къкъ, Кькь, КIкI, Кв, ккв, Ол, ое, во, вл, се, ква, хIу, хIо, гьа, гье, гьо, цI, Щв, ХIа, Гьи, Гьо, ТIа, Ге, Бе, КIа.

ГьитIиналго текстал, предложениял, рагIаби берцинго ва рацIцIадго хъвазе

ругьун гьари.

Календарно-тематическое планирование по родному языку 3 класс

№	Тема	Саг1ат	Гьаризе кколел х1алт1абазул тайпаби	Рокъобе х1алт1и	Планалда рекъон дарс кьезе бугеб къо	Х1акъикъат алда дарс кьураб къо
1	2-еб классалда малъарабматериал такрар гьаби.	1	2-еб классалда малъараб маьериал такрар гьаби.	Упр 6, стр 6	07.09	
2	2-еб классалда малъарабматериал такрар гьаби.	1	2-еб классалда малъараб маьериал такрар гьаби. Гьаракь ва х1арп, рагьарал ва рагьукъал гьаркьал рат1а росулаго, раг1абазул гьаркьалабгин х1арпалъулаб анализ гьабула	Упр 28, стр 15-16	14.09	
3	Входной диктант.	1		Повторить аварский алфавит	21.09	
4	Предложениялъул х1акъалъулъ баян.	1	Предложениялъулъ раг1абазе маг1наялъулал суалал лъола. Предложениялъул грамматикияб аслу бихьизабула.	Упр 32, стр 18	28.09	
5	Изложение.	1		Упр 36, стр 21	06.10	

6	Жидеца бицунеб жоялъул мурадалде балагьун, предложениялъул тайпаб: хабарияб, суалияб, т1алабияб ва ах1ул	1	Жидеца бицунеб жоялъул мурадалде балагьун, предложениялъул тайпаб: хабарияб, суалияб, т1алабияб ва ах1ул	Упр 46, стр 25	13.10	
7	Контролияб диктант.	1			20.10	
8	Предложениялъул бет1ерал ва бет1ерал гурел членал. Предложениялъулъ раг1абазда гьоркьоб бугеб бухьен	1	Предложениялъул грамматикияб аслу бихьизабула. Предложениялъулъ раг1абазе маг1наялъул суалал лъола.	Упр 60, стр 32-33	27.10	
9	Предложениялъул бет1ерал ва бет1ерал гурел членал. Предложениялъулъ раг1абазда гьоркьоб бугеб бухьен	1	Предложениялъул грамматикияб аслу бихьизабула.	Упр 58, стр 31 Повторить главные члены предложения	09.11	
10	Раг1абазул дандрай.	1	Предложениялъулъ раг1абазул дандраял рат1а гьарула. Раг1абазул дандраял г1уц1ула.	Упр 70, стр 37	16.11	
11	Маг1на г1агарал раг1аби. Кьибил..		Г1аммаб бут1а ва г1аммаб маг1на бихьизабула. Кьибил цоял раг1аби ралагьула, кьибил бихьизабула.	Упр 78 стр 41	23.11	
12	Раг1ул г1уц1и. Кьибил. Суффикс. Ахир ва аслу.		Ахиралъ т1убалеб хъулухъ бихьизабула. Раг1улъ суффикс бихьизабула. Суффиксалъул кумекалдалъун ц1иял раг1аби лъугьинарула. Раг1ул г1уц1иялъул разбор гьабула.	Упр 91, стр 47	30.11	
13	Сочинение.			Составить рассказ по картине упр 89	07.12	
14	Раг1ул аслуялъул гьаркьазул хиси.		Аслуялъул гьаркьал хисиялъул къаг1идабазулгун лъай-хъвай гьабула.	Упр 100 , стр 50	14.12	
15	Контролияб диктант.				21.12	
16	Каламалъул бут1аби. Предметияб ц1ар.		Каламалъул бут1абазде раг1аби рикьула. Предм. Ц1ар. Лексикияб маг1наялъулгун ва гьелъие лъолел суалазулгун лъай-хъвай гьабула.	Упр 132, стр 66 Упр 116, стр 58	28.12	

17	Предметияб ц1ар. Г1аммал ва хасал ц1арал		Предметияб ц1аралъул х1акъалъулъ бич1ч1и лъугьинабула. Г1аммал ва хасал предметиял ц1арал данде ккола.	Выписать существительн ые из упр 129	11.01	
18	Предметияб ц1аралъул жинс: чиясул, ч1ужуялъул, гьоркьохъеб. Предметияб ц1аралъул форма.	1	Каламалъулъ ц1ик1к1ун х1алт1изарулел предметиял ц1арал цолъул ва г1емерлъул формабазде хисула.	Упр 146, стр 72	18.01	
19	Предметияб ц1ар формабазде хиси.	1	Предметиял ц1аразул разбор гьабула.	Упр 165 ,стр 80	25.01	
20	Предметияб ц1ар падежазде свери. Предметияб ц1ар такрар гьаби.	1	Предметиял ц1аразул разбор гьабула.	Упр 174, стр 84	01.02	
21	Диктант.	1		Просклонять по падежам слова в упр 170.	08.02	
22	Прилагательное.	1	Прил г1аламатазулгун лъай-хъвай гьалуа. Каламалъулъ прилагательнояз т1убалеб хъулухъалда хадуб хал ккола.	Упр 185, стр 90	15.02	
23	Прилагательное. Цого яги г1ага-шагараб маг1наялъулги, г1аксаб маг1наялъулги прилагательноял.	1	Тексталъулъ прилагательноял суалазул кумекалдалъун рихьизаризе ругьунлъула.	Упр 200 тср 95	22.02	
24	Прилагательное жинсазде ва формабазде хиси. Прилагательное такрар гьаби.	1	Прилагательное жинсазде ва формабазде хисиялда хадуб хал ккола. .	Упр 205 стр 98 Упр 208, стр 100	29.02	
25	Контролияб диктант	1		Упр 217, стр 104	07.03	
26	Рик1к!ен.	1	Рик1к1еналъул х1акъалъулъ бич1чи кьола.	упр 219, стр 105	14.03	
27	Рик1к!ен.	1	Тексталда рик1к1енал бит1ун хъвазе ругьунлъула. Рик1к1енал предметиял ц1аралгун рухьун рук1унеллъи малъула	Упр 231, стр 111	21.03	
28	Глагол	1	Глаголазул лексикияб маг1на мух1кан гьабула.		04.04	
29	Глагол	1	Цо ва г1емер маг1наялъул, бит1араб ва хъвалсараб маг1наялъулги глаголал	Упр 242, стр 11 5	11.04	

			каламалъулъ х1алт1изаризе ругьун гьарула.			
30	Глагол заманазде хиси. Араб заман. Бач1унеб заман.	1	Глагол заманабазде ва формабазде хисиялда хадуб хал ккола.	Упр 253, стр 120	18.04	
31	Сочинение.				25.04	
32	Контролияб диктант.	1		Упр 266, стр 125	02.05	
33	Глаголалъул заман. Гьанже заман. Г1ахьалаб заман. Глагоалъул мурадияб форма.	1	Суалазул кумекалдалъун гьанже заманалъул глаголал рат1а гьаризе бажарула. Суалаздалъун глаголалъул мурадияб форма лъазабула.		16.05	
34	Такрар гьаби.	1			23.05	